

ХУЛОСАИ КОМИССИЯИ ЭКСПЕРТИИ

шурои диссертатсионии 6D.KOA-117 дар назди Донишгоҳи байналмилалӣ забонҳои хориҷии Тоҷикистон ба номи Сотим Улуғзода оид ба диссертатсияи Ҳакимова Зарина Абдуалимовна дар мавзӯи “Таҳлили муқоисавии роҳҳои ифодаи савол дар забонҳои тоҷикӣ ва англисӣ аз нигоҳи тарҷума” барои дарёфти дараҷаи илмӣ номзади илмҳои филологӣ, аз рӯйи ихтисоси 6.2.14. Забоншиносии типологӣ ва муқобилавӣ

Дар замони муосир, ки равобитаи байналмилалӣ, ҳамкориҳои илмӣ, иқтисодӣ, фарҳангӣ ва сиёсӣ миёни кишварҳо рӯз то рӯз густариш меёбанд, омӯзиш ва муқоисаи забонҳои гуногун аҳамияти махсус пайдо мекунад. Дар ин раванд забон ҳамчун воситаи асосии муошират на танҳо барои интиқоли иттилоот, балки барои ифодаи муносибат, мақсад ва нияти гуфторӣ гӯянда хизмат менамояд. Аз ин рӯ, омӯзиши хусусиятҳои сохтори маъноии воҳидҳои забонӣ ва роҳҳои гуногуни ифодаи онҳо дар забонҳои мухталиф яке аз масъалаҳои муҳими забоншиносии муосир ба шумор меравад.

Дар байни намудҳои гуногуни ҷумлаҳои гуфторӣ ҷумлаҳои саволӣ мавқеи муҳим доранд. Савол ҳамчун яке аз воситаҳои асосии гирифтани маълумот, равшан намудани андеша, тасдиқ ё инкори маълумоти қаблан пешниҳодшуда ва ташкили муоширати байниҳамдигарӣ дар тамоми забонҳо истифода мешавад. Бо вучуди ин, тарзи сохторӣ ва воситаҳои ифодаи савол дар забонҳои гуногун яқсон нестанд. Забонҳои тоҷикӣ ва англисӣ аз ҷиҳати сохтори грамматикӣ, тартиби калимаҳо, истифодаи воситаҳои ёридиҳанда, оҳанг ва воситаҳои луғавию дастурӣ дорои хусусиятҳои хоси худ мебошанд.

Аз ин лиҳоз, таҳлили муқоисавии роҳҳои ифодаи савол дар забонҳои тоҷикӣ ва англисӣ аз нигоҳи тарҷума аҳамияти назаррас дорад. Муқоисаи ин ду низоми забонӣ имкон медиҳад, ки монандиҳо ва фарқиатҳои сохтори маъноии ҷумлаҳои саволӣ муайян гардида, роҳҳои муносиб ва дақиқи интиқоли маънои савол аз як забон ба забони дигар муайян карда шаванд.

Диссертатсияи Ҳакимова Зарина Абдуалимовна ба омӯзиш ва муқоисаи ифодаи савол дар забонҳои тоҷикӣ ва англисӣ аз нигоҳи тарҷума бахшида шуда, дар он масъалаҳои назариявӣ ва амалии ифодаи савол дар забонҳои тоҷикӣ ва англисӣ аз нигоҳи муқоисавӣ ва тарҷума мавриди таҳқиқ қарор мегиранд. Дар раванди таҳқиқ хусусиятҳои сохторӣ, дастурӣ, луғавӣ, маъноии ҷумлаҳои саволӣ дар ҳар ду забон муайян ва муқоиса карда мешаванд. Ҳамчунин, навъҳои асосии савол, воситаҳои ифодаи онҳо, нақши тартиби калимаҳо ва оҳанг дар ташаккули маънои савол омӯхта мешаванд.

Ҳамзамон, мубрамии таҳқиқи диссертатсионӣ дар он аст, ки омӯзиши муқоисавии роҳҳои ифодаи савол дар ин ду забон метавонад барои муайян намудани монандиҳо ва фарқиятҳои сохторию маъноӣ, ошкор намудани мушкилоти асосии тарҷума ва таҳияи роҳҳои муносибтарини интиқоли савол аз тоҷикӣ ба англисӣ ва баръакс мусоидат намояд.

Диссертатсия ва автореферати пешниҳодшуда ҷиҳати дифоъ дар шурои диссертатсионии 6D.KOA-117 дар назди Донишгоҳи байналмилалии забонҳои хориҷии Тоҷикистон ба номи Сотим Улуғзода мувофиқат мекунад.

Муҳтавои диссертатсия бо шиносномаи ихтисоси тасдиқнамудаи Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон аз рӯйи ихтисоси 6.2.14. Забоншиносии типологӣ ва муқобилавӣ мутобиқат мекунад.

Таҳқиқи диссертатсионии мазкур аз нигоҳи илмӣ арзиши баланд дошта, барои рушди забоншиносии мусоирӣ тоҷику англис дар самти муқоисаи забонҳо саҳми арзанда гузошта метавонад.

Диссертант зимни омӯзиши мавзӯ 7 мақолаи илмӣ, аз ҷумла, 5 мақола дар маҷаллаҳои тақризшавандаи Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон нашр намудааст, ки мазмуну муҳтавои таҳқиқро пурра инъикос мекунанд. Мақолаҳои илмӣ интишорёфтаи муаллиф ва теъдоди маводди ҷопшуда ба талаботи бандҳои 34 ва 35-и Тартиби додани дараҷаҳои илмӣ мувофиқат менамоянд.

Автореферати диссертатсия (гунаҳои тоҷикӣ ва русӣ) фарогири мазмуну муҳтавои диссертатсия мебошад. Дар диссертатсияи Ҳакимова Зарина Абдуалимовна истифодаи мавод бидуни ишора ба муаллиф ё маъхаз ба назар намерасад, ки тибқи банди 37-и Тартиби додани дараҷаҳои илмӣ ба роҳ монда шудааст.

Таҳқиқоти диссертатсионии мазкур аз муқаддима, се боб, хулоса, тавсияҳо оид ба истифодаи амалии натиҷаҳои таҳқиқ ва рӯйхати адабиёт ташкил ёфта, дар асоси талаботи “Дастурамал оид ба тартиби барасмиятдарории диссертатсияҳо барои дарёфти дараҷаи илмӣ доктори фалсафа (PhD), доктор аз рӯйи ихтисос, авторефератҳо ва дигар маводди илмӣ (фармоиши раиси Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 28 июни соли 2024, №493)” таҳия гардидааст.

Дар қисмати муқаддимаи диссертатсия муаллиф мубрамии таҳқиқро асоснок карда, дараҷаи таҳқиқи мавзӯи илмӣ, робитаи таҳқиқ бо барномаҳо (лоиҳаҳо), мақсад ва вазифаҳои таҳқиқ, объект, асосҳои назариявӣ ва навгонии илмӣ таҳқиқ, нуктаҳои ба ҳимоя пешниҳодшаванда, аҳамияти назариявӣ ва амалӣ, дараҷаи эътимоднокии натиҷаҳои таҳқиқ, мутобиқати диссертатсия ба шиносномаи ихтисоси илмӣ, саҳми шахсии доктараи дараҷаи илмӣ дар таҳқиқ, тасвир ва амалисозии натиҷаҳои диссертатсия, интишорот аз рӯйи

мавзуи диссертатсия, сохтор ва ҳаҷми диссертатсияро таҳлил ва баррасӣ намудааст.

Диссертатсия ба талаботи банди 31, 33-35-и Тартиби додани дараҷаҳои илмӣ, ки бо Қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 30-юми июни соли 2021, таҳти № 267 тасдиқ шудааст, мувофиқ мебошад. Диссертатсия аз ҷониби муаллиф мустақилона навишта шуда, дорои мазмун ва мантиқи ягонаи илмӣ мебошад. Натиҷа ва нуктаҳои илмӣ барои ғимоя пешниҳодшуда саҳми шахсии муаллифи диссертатсияро нишон медиҳанд.

Эътимоднокии натиҷаҳои диссертатсияро маълумоти дақиқ, маводди кофии таҳқиқотӣ, коркарди натиҷаҳои таҳқиқ, ҳаҷми интишорот ва гузаронидани таҳқиқоти илмӣ диссертатсионӣ, истифодаи методҳои таҳлилӣ, луғавӣ ва муқоисавӣ ва амсоли инҳо собит менамоянд.

Вобаста ба ин, комиссияи экспертӣ ба ҷунин ҳулоса омад, ки диссертатсияи Ҳакимова Зарина Абдуалимовнаро дар мавзуи “Таҳлили муқоисавии роҳҳои ифодаи савол дар забонҳои тоҷикӣ ва англисӣ аз нигоҳи тарҷума” барои дарёфти дараҷаи илмӣ номзади илмҳои филологӣ, аз рӯйи ихтисоси 6.2.14. Забоншиносии типологӣ ва муқобилавӣ ба ғимоя пешниҳод намояд.

Комиссияи экспертӣ оид ба диссертатсияи Ҳакимова Зарина Абдуалимовна дар мавзуи “Таҳлили муқоисавии роҳҳои ифодаи савол дар забонҳои тоҷикӣ ва англисӣ аз нигоҳи тарҷума” барои дарёфти дараҷаи илмӣ номзади илмҳои филологӣ, аз рӯйи ихтисоси 6.2.14. Забоншиносии типологӣ ва муқобилавӣ дар асоси банди 60-и Тартиб додани дараҷаҳои илмӣ

ҚАРОР ҚАБУЛ КАРД:

1. Диссертатсияи Ҳакимова Зарина Абдуалимовна дар мавзуи “Таҳлили муқоисавии роҳҳои ифодаи савол дар забонҳои тоҷикӣ ва англисӣ аз нигоҳи тарҷума” барои дарёфти дараҷаи илмӣ номзади илмҳои филологӣ, аз рӯйи ихтисоси 6.2.14. Забоншиносии типологӣ ва муқобилавӣ дар шурои диссертатсионӣ 6D.KOA-117 дар назди Донишгоҳи байналмилалӣ забонҳои хориҷии Тоҷикистон ба номи Сотим Улуғзода тариқи овоздиҳии ошкоро ба ғимоя қабул карда шавад;

2. Комиссияи экспертӣ муҳаққиқони зеринро, ки корҳои илмӣ-таҳқиқотиашон ба ихтисоси 6.2.14. Забоншиносии типологӣ ва муқобилавӣ мувофиқат мекунанд, ба ҳайси муқарризони расмӣ пешниҳод менамояд:

– Ҳусейнова Гулпарӣ Ачикулоевна – доктори илмҳои филологӣ, дотсент, мудири кафедраи забонҳои хориҷии Донишгоҳи давлатии молия ва иқтисоди Тоҷикистон;

– **Фазилова Шаҳноза Камилҷоновна** – номзади илмҳои филологӣ, дотсенти кафедраи лингвистикаи Филиали Донишгоҳи давлатии Москва ба номи М.В. Ломоносов дар шаҳри Душанбе;

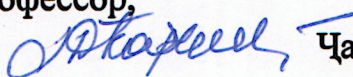
3. Ба сифати муассисаи пешбар Донишгоҳи давлатии Бохтар ба номи Носири Хусрав тавсия дода мешавад;

4. Барои гузоштани эълони ҳимоя, матни диссертатсия ва автореферати он дар сомонаҳои Донишгоҳи байналмилалӣ забонҳои хориҷии Тоҷикистон ба номи Сотим Улуғзода ва Комиссияи олии аттестатсионӣ назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон иҷозат дода шавад;

5. Барои чопи автореферат бо ҳуқуқи дастнавис (100 адад) ва ирсол гардидани он ба суроғаҳои таъйиншуда иҷозат дода шавад.

Раиси комиссияи экспертӣ:

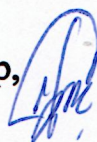
доктори илмҳои филологӣ, профессор,
узви шурои диссертатсионӣ

Чамшедов Парвонахон

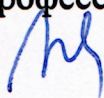
Аъзои комиссияи экспертӣ:

доктори илмҳои филологӣ, профессор,
узви шурои диссертатсионӣ

Қосимов Олимҷон Ҳабибович

доктори илмҳои филологӣ, профессор,
узви шурои диссертатсионӣ

Нағзибекова Меҳриниссо Бозоровна

«23» 09 соли 2026

Имзоҳои П. Чамшедов, О.Ҳ. Қосимов ва
М.Б. Нағзибековаро тасдиқ менамоям:

Сардори раёсати кадрҳои корҳои махсуси ДБЗХТ
ба номи Сотим Улуғзода

Сичоатова Мунира Ғайратовна